

Talen om — det blev af min ærede Nabo (Madvig) sagt — Fikken paa den practiske Indsigt. Det holder dem, der troe, at der muligens derved kan være sigtet til deres personlige Stilling, at et saadant Argument fremsføres. Man bør dog i slige Discussioner saa lidt som muligt komme med personligt krænkende Argumenter. Hvorfor skal man ikke gjensidig under Discussionen indrømme den samme Berettigelse for Alle til at deeltage i den. Jeg mener, at man ingenlunde, fordi man selv har den Lykke i en sig. Sag at staae paa det practiske Standpunct, altsor stærkt bør fremhæve dette ligeoverfor Modparten. Der kunde da meget ofte finde en Gjensjældelsesret Sted, som ingenlunde vilde være behagelig. Men dernæst maa jeg bemærke, at det er dog her et af de besynderligste Argumenter, man kan fremstille. Skulde der til at behandle en Møllers eller Bagerlov absolut være forudsat Kundskab i Møllers eller Bagervesenet hos dem, der tillade sig at tage Ordet? Naar man blot forsøger i fjerneste Grad at forfølge denne Tankegang videre, saa er det det Alleruheldigste og Besynderligste at paastaae, at den Praxis skal være tilstede, at man for at tale om et Sogneforstanderskabs Indretning skal have havt Sæde i et saadant. Der er ikke den allermindste Forbindelse imellem i sit Liv at have havt Sæde i et Sogneforstanderskab og at tale fornuftigt om et Sogneforstanderskab. Det ene kan finde Sted, og det Andet kan være ganske fjernt deraf. Man bør altsaa paa ingen Maade fremsføre denne Art af Argumenter. Iøvrigt maa jeg tillige bemærke, at det er meget vanskeligt at have Praxis i, hvad der endnu ikke har fundet Sted. Hvis der er nogen Grund til at tale om Praxis, maa man naturligtvis dermed mene den Række af Erfaringer, man har indsamlet sig om visse bestemte Forhold, hvori man i lang Tid har deeltaget, og som man med Opmærksomhed har fulgt. Men, naar man taler om ganske nye Forhold, som ikke have fundet Sted, men som skulle danne sig, og som man mener vilde udvikle sig i en Retning, der ikke for Diebliffet kjendes, da er det besynderligt at beraabe sig paa Praxis; thi den Praxis, der er berettiget til her at tale med, er den Praxis, der om en Række af Aar, hvis Loven gjør sig gjældende, hvis den

kommer frem og faaer Lov til at bestaae, vil have udviklet sig. Det er, som naar man, da man paa den grundlovgivende Rigsdag talte om Valgloven, vilde have talt om Praxis, om den Praxis, man havde med Hensyn til constitutionelle Valglove. Man kunde bruge mange andre Argumenter; men disse Argumenter, hentede fra Praxis i constitutionelle Principers Anvendelse her i Landet, kunde man ikke dengang gjøre Brug af. Nu begynder man først lidt efter lidt at kunne det; jeg troer vel, det er for tidligt endnu; men nu vil der dog kunne være Tale om det, dengaog kunde der fornuftigtvis ikke være Tale derom. Jeg mener derfor, at dette Argument ikke blot efter sin Natur er af dem, der let krænke — og jeg tilstaaer, at jeg har følt mig rammet noget af det, — men det er tillige et af de Argumenter, der i sig selv ikke have synderlig Betydning, og som især i den nærværende Sag ikke kan tillægges nogensomhelst Betydning.

Der er foruden disse Hovedargumenter naturligvis en Mængde andre Dtringer, som jeg troer det vilde være særdeles let at berigtige, om hvilke jeg troer, det slet ikke var forbundet med nogen Vanskelighed at faae Thinget til at erkende, at de ikke vare ganske paa deres rette Plads; men jeg skal ikke gaae ind paa disse. Kun kan jeg ikke nægte mig den Tilfredsstillelse, det vil være for mig, endnu at gjøre opmærksom paa, hvilken besynderlig Misforstaaelse der ligger i, paa den ene Side at sige, som det flere Gange er sagt: „hvorfor skulle disse større Eiendomsbesiddere have Plads i Communeraadene? De kunne jo dog Intet der udrette“ — og saa paa den anden Side at modsætte sig det saa stærkt. Jeg troer nu, at de kunne udrette overmaade Meget. Det, at man uafsladeligt fremhæver, at det kun er en enkelt Stemme ligeoverfor mangfoldige andre Stemmer, er jo det Allerfarligste at fremhæve; hvis man troede, at det kom an paa det absolute Tal, at Alle saaledes vare uimodtagelige for Grunde og aandelig Indslydelse, for Indslydelse af overlegne Evner og overlegen Dygtighed, vilde man jo komme til at staae aldeles stille i al Udvikling. Det er overalt — man vende og dreie det, som